

KAJ, KOLIKO IN ZAKAJ BEREJO UČENCI TRETJE TRIADE II. OŠ CELJE

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica:

Petrisa Čanji, 8. razred

Mentorica:

Alenka Mužar, prof.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2013**

KAJ, KOLIKO IN ZAKAJ BEREJO UČENCI TRETJE TRIADE II. OŠ CELJE

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica:

Petrisa Čanji, 8. razred

Mentorica:

Alenka Mužar, prof.

Lektorica:

Barbara Pistotnik, prof.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2013**

»Nikoli v življenju nisem srečal uspešnega človeka, ki ne bi bil obenem tudi strasten bralec.«

(Lewis Timberlake)

»Malce branja vsak dan bo za posledico imelo bogastvo zelo dragocenih informacij v zelo kratkem časovnem obdobju.«

(Jim Rohn)

ZAHVALA

Rada bi se zahvalila moji mentorici, ki mi je pomagala in stala ob strani skozi vso nalogo. Z mano je presedela cela jutra in popoldneve. Svetovala mi je v zvezi z literaturo in v zvezi z anketnim vprašalnikom. Dajala mi je napotke kako naprej in sva odlično sodelovali. Pokazala mi je kako se izdelajo grafi in me naučila veliko novih stvari. Brez nje mi ta naloga nikoli ne bi uspela.

Rada bi se tudi zahvalila gospodični Urški Bevc za pomoč v zadnjih dneh pisanja naloge, gospe Barbari Pistotnik za lektorski pregled in gospodu Tomažu Končanu za nasvete pri končnem računalniškem oblikovanju.

Zahvalila bi se tudi moji teti mag. Vanesi Čanji, ki mi je pomagala čisto na začetku raziskovalne naloge, ko mi je svetovala kako začeti.

Seveda bi se pa na splošno rada zahvalila moji družini, ki mi je ves čas stala ob strani, tudi ob težkih časih spodbujala, naj nadaljujem.

KAZALO

1	UVOD	7
1.1	OPREDELITEV PROBLEMA	7
1.2	HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE	7
1.3	IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD	8
2	OSREDNJI DEL	8
2.1	POTEK RAZSIKOVANJA IN TEŽAVE V PROCESU RAZISKOVANJA	8
2.2	POMEN BRANJA	9
2.3	VZGAJANJE BRALCA	10
2.4	MOTIVACIJA ZA BRANJE	10
2.5	PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV	11
2.6	POVZETKI NEKATERIH PRIMERLJIVIH RAZISKAV	25
2.7	SPLOŠNE UGOTOVITVE	26
3	ZAKLJUČEK	26
4	VIRI IN LITERATURA	28

POVZETEK

Skrivnost vsakega uspeha je v raziskovanju, branju. Mene že od nekdaj zanima, kako so učenci II. osnovne šole Celje vstopili v svet branja. Poleg tega sem želela izvedeti, kakšen je njihov odnos do branja. Sama namreč rada berem in sem bila vzgajana ob knjigi skozi celo otroštvo.

Ob delu sem spoznala, kako se razvija bralec, poglobila sem razumevanje pomena branja in izvedela nekaj novega o bralni motivaciji. O teh temah sem prebrala nekaj literature, v nalogi sem to na kratko povzela.

Skozi raziskovalno nalogo sem med drugim hotela spoznati, ali so učence sedmega, osmega in devetega razreda II. osnovne šole vzgajali starši v bralce, kaj berejo moji vrstniki, s kakšnim razlogom berejo, ali sploh radi berejo. Zanimalo me je tudi, ali je to, koliko kdo bere, povezano z učenim uspehom, ali so kakšne razlike med fanti in dekleti.

Prišla sem do zanimivih rezultatov kot na primer: več kot polovica učencev zadnjih treh razredov še vedno rada bere, učenci z boljšim učenim uspehom preberejo več knjig kot učenci s slabšim, več kot polovica učencev meni, da branje pozitivno vpliva na splošno razgledanost. Pri nekaterih vprašanjih so se pokazale razlike med fanti in dekleti.

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Temeljni problem raziskovalne naloge je torej ugotoviti kaj, koliko in zakaj berejo učenci sedmega, osmega in devetega razreda naše šole.

Še posebej me je zanimalo:

- Ali učeni na splošno radi berejo?
- Koliko in kaj berejo in kako je količina prebranih knjig povezana z učnim uspehom in s splošno razgledanostjo?
- Ali učenci vidijo kakšno povezavo med branjem in splošno razgledanostjo?
- Ali so učencem starši brali, ko so bili še otroci?

Pri večini zgoraj navedenih vprašanj so me zanimale tudi razlike med fanti in dekleti in med razredi.

Omenjena vprašanja predstavljajo osnovo za postavljanje hipotez, anketiranje in obdelavo rezultatov.

1.2 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE

- Učenci od sedmega do devetega razreda ne berejo radi.
- Dekleta berejo raje kot fantje.
- Devetošolci preberejo manj knjig na leto kot sedmo in osmošolci.
- Fantje preberejo manj knjig kot dekleta.
- Fantje rajši berejo kriminalke, dekleta pa romane z najstniškimi temami.
- Večina učencev meni, da branje ne pomaga k splošni razgledanosti.
- Starši ali drugi odrasli so večini učencev v zgodnjem otroštvu brali.
- Ko so se anketiranci naučili brati, jim starši ali drugi odrasli niso več brali.
- Večina učencem meni, da dobre knjige lahko zamenjajo računalnik, telefon, televizijo.
- Večina učencev se ocenjuje kot zelo dobrega bralca.
- Večina fantov bere zaradi domačega branja in bralne značke, dekleta pa bolj iz lastnega interesa.
- Učenci z boljšim učnim uspehom berejo več kot učenci s slabšim.
- Večina učencev meni, da branje ne pomaga k splošni razgledanosti.
- Učenci z odličnim učnim uspehom so bolj prepričani v to, da branje pomaga k splošni razgledanosti.
- Večini učencev je zelo všeč nova oblika knjižne čajanke obravnave domačega branja.

1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD

Za izhodišče raziskovalne naloge sem pripravila anketni vprašalnik, ki je priložen na koncu te naloge. Namenjen je bil učencem od sedmega do devetega razreda naše šole. Skupno sem anketirala 105 učencev, 46 fantov in 59 deklet. 4 vprašalniki niso bili veljavni, razloge sem navedla pri poglavju o težavah pri raziskovalnem delu. Vzorec anketirancev ni dovolj velik in sestavljen raznoliko po navodilih za izbiranje vzorca, kot se to dela v pravih znanstvenih raziskavah, zato ga ne morem posploševati na vse mladostnike v Celju ali v Sloveniji, rezultati veljajo za učence sedmega, osmega in devetega razreda naše šole. Kljub temu so nekateri rezultati primerljivi s tistimi, ki so bili ugotovljeni v drugih raziskavah. To sem predstavila v osrednjem delu naloge.

Prav tako sem prebrala nekaj literature z vsebinami moje naloge. Kratek povzetek po temah navajam v poglavju pred osrednjim delom, kjer predstavljam rezultate anket. Težave, in kako sem jih rešila, sem opisala v poglavju o težavah pri raziskovalnem delu.

2 OSREDNJI DEL

2.1 POTEK RAZISKOVANJA IN TEŽAVE V PROCESU RAZISKOVANJA

Po oblikovanju raziskovalnega problema in postavljanju hipotez sem sestavila in izvedla anketni vprašalnik, kot sem opisala v poglavju o izbiri metode. Sočasno sem iskala informacije na temo raziskovalnega vprašanja v literaturi. Zanimalo me je, kaj je o tem napisanega in kakšne raziskave so že bile narejene. Kratek povzetek predstavljam pred predstavitvijo rezultatov mojega raziskovanja. Vprašalnik je vseboval vprašanja na temo raziskovalnega problema in postavljenih hipotez. Učenci so vprašalnik izpolnjevali anonimno, v skupini ob moji prisotnosti in prisotnosti učitelja, zato menim, da so odgovori realni. Vprašalnike sem ustrezno obdelala, rezultate zbrala v tabelah in upodobila v grafih ter jih na kratko predstavila. Rezultate sem primerjala z nekaterimi raziskavami, ki sem jih razumela.

Pri raziskovanju sem imela poleg pozitivnih izkušenj tudi nekaj težav. Malce sem bila nespretna pri iskanju ustrezne literature, zato sem za pomoč prosila mentorico. Izmed knjig, ki sem jih našla v šolski in splošni knjižnici, mi je svetovala najprimernejše knjige. Jezik v njih je zame zahteven, zato sem si razložila samo teme, ki sem jih razumela. Poleg teh knjig mi je mentorica svetovala še, da preberem kakšno raziskovalno ali diplomsko nalogo, ki mi bo

malo bolj razumljiva. V teoretičnem delu sem tako vsebine, ki sem jih razumela in povezala z mojo raziskavo, poskušala povzeti s svojimi besedami. Zaradi teh težav sem se izognila citiranju in neposrednemu povzemanju. Iz istega razloga nisem sproti navajala virov (z izjemo nekaj citatov), ampak sem jih navedla na koncu.

Med anketiranjem sem imela nekaj težav, ki so povezani z neresnostjo anketirancev. Nekaj fantov je namreč pri vprašanju, katere vrste knjig najraje berejo, navajalo tudi neprimerne vsebine. Nekaj anket je bilo brez navedbe splošnega učnega uspeha, spola in razreda, zato jih pri teh primerjavah nisem upoštevala.

2.2 POMEN BRANJA

Branje je vsakdanje opravilo. Z njim se srečujemo v šoli, v službi, v trgovini, doma ... O njem je že veliko napisanega. Nekoč je branje pomenilo vedeti, katera črka je katera, danes se pa vsak dan nadgrajuje. Branje je pomembno tudi na področju širjenja besedišča, tvorjenja stavkov ...

Branje je zelo pomembno pri razvoju mišljenja, oblikovanju domišljjskega sveta, razvoju raznih oblik mišljenja. Branje dobrih mladinskih knjig pomaga bralcu razvijati mišljenje, ki mu bo pomagalo v prihodnosti, lahko se primerja s knjižnimi junaki in si išče vzornike. To mu pomaga pri vključevanju v družbo. . S tem si lahko tudi oblikuje vrednote in primerja življenjska okolja v knjigi in doma.

Branje otrokom v njihovem otroštvu je ključnega pomena, saj tako razvijajo ljubezen do branja in do knjig. Če starši, stari starši ali drugi odrasli (učitelji, vzgojitelji ...) otrokom na glas berejo knjige, se med njimi vzpostavi vez, ki jo morajo negovati skozi skupno branje. Če starši in otroki berejo skupaj, je to tudi izkazovanje ljubezni s strani staršev.

Tilka Jamnik, knjižničarka v knjižnici Otona Župančiča v Ljubljani, v intervjuju za revijo Bukla še posebej poudarja, kako pomembno je skupno branje:

»Z branjem pravljic, zgodb in pesmi otroke navajamo na kasnejše estetsko doživljanje literature. Branje literature nam omogoča vživljanje v druge zgodbe, ljudi in izkušnje in ... prek njih nas vodi k nam samim. Branje nas bogati vse življenje in nam osmišlja bivanje.« (Bukla 9, junij 2006)

2.3 VZGAJANJE BRALCA

Pravilna vzgoja bralca je zelo pomembna, saj bo otroku zelo pomagala za naprej. Če je otrok vzgajan kot ljubitelj knjig, bo tudi vzljubil učenje in kot rezultat se bodo kazale dobre ocene.

Največjo vlogo pri vzgoji bralca imajo starši. Kot je bilo omenjeno že prej, z glasnim branjem starši in otroci vzpostavijo vez, ki se mora negovati z branjem. Z glasnim branjem se tako tudi izoblikuje otrokovo besedišče, ker poslušajo starše in si zapomnijo besede in njihovo izgovorjavo.

Vsi otroci, ki so imeli veliko stika s tiskano besedo, imajo veliko boljši uči uspeh kot tisti, katerim starši niso prebirali veliko literature. To kaže tudi moja raziskava. Kaj pa risanke ali otroške oddaje na televiziji? Te tudi pomagajo razvijati otroški um in domišljijo. Poleg čudovitih animiranih slikic na televiziji je v risanki vedno pripovedovalec.

Branje pomaga razviti otrokova čustva. To je ena izmed poti, kako naj otrok spozna čustva, ki jih ima v sebi. Pri branju se zaradi zgodbe mogoče razžalosti, zaradi srečnega konca razveseli, se razjezi ...

V knjižnici, ki jo otrok začne redno obiskovati v 1. razredu, spoznava različne vrste knjig. Knjige o živalih, pravljice, pesmice ... Pametno je knjižnico obiskovati že prej, saj to otroka spodbudi, da bi jo pogosteje obiskoval.

Seveda se otrok zgleduje po starših, starih starših, učiteljicah in drugih odraslih, zato je pomembno, da se vedemo tako, kot želimo, da se vede. naš otrok Če smo mi strastni bralci, potem bo po vsej verjetnosti tudi naš otrok strastni bralec. Starši morajo pogosto hoditi v knjižnice z otroki in si izposojati knjige, da negujemo vez med nami in otroki skozi glasno branje.

2.4 MOTIVACIJA ZA BRANJE

Bralna motivacija je neločljiv del celotnega bralnega vzgajanja, ki sestavlja čudovito simfonijo. Pojem bralna motivacija je interpretiran tudi kot bralna zavestnost (angl. »reading engagement«). Z branjem skozi notranjo motivacijo si učenec nadgrajuje besedni zaklad in povezuje znanje.

Bralna motivacija je tudi zelo povezana z ucnim uspehom. Če je učenec bralno notranje motiviran, bo z večjim veseljem prebiral učbenike in se učil, kar bo avtomatično pripeljalo do boljšega učnega uspeha.

Bralna motivacija z leti upada. Tudi številni avtorji raznih knjig o bralni motivaciji so prepričani, da je razlog za upadanje bralne motivacije povezan z delovanjem

šolskega sistema, saj se v šoli z leti šolanja vedno manj bere, učitelji višje stopnje namenijo branju vedno manj časa, poudarek je na zunanji motivaciji in ocenah.

Poznamo dve vrsti bralne motivacije:

- notranja motivacija
- zunanja motivacija

Med njima je velika razlika, ker zunanjo motivacijo spodbujajo zunanji dejavniki (npr. bralna značka, domače branje, učitelji ...). Velikokrat se pri zunanji motivaciji po zaključku šolanja bralna dejavnost ne nadaljuje. Notranja motivacija je ljubezen do branja in knjig, kar pusti dolgotrajnejši notranji interes, da se bralec z notranjo motivacijo prelevi v strastnega življenjskega bralca.

Poznamo štiri obdobja bralnega razvoja:

- cicibanska doba (od rojstva do 3. leta starosti),
- pravljíčna doba (od 3. leta starosti do konca 8. leta starosti)
- robinzonska doba (od 8. leta do konca 12. leta)
- po 12. letu starosti pa se mladinska literatura meša z nemladinsko literaturo, s pomočjo katere se razvija otrokova bralna inteligenca. (Kordigel, 1996)

Pri motivaciji imajo veliko vlogo starši. Če so starši strastni bralci, imajo pozitiven odnos do knjig in jih pogosto prebirajo, se bo to preneslo na otroka, ki bo podedoval to ljubezen do knjig in branja.

Razne raziskave pa pravijo, da pod notranjo motivacijo vključujemo tudi razna priznanja, ki jih učenci dobijo pri branju. To je tudi ena izmed glavnih motivacij več učencev raznih šol.

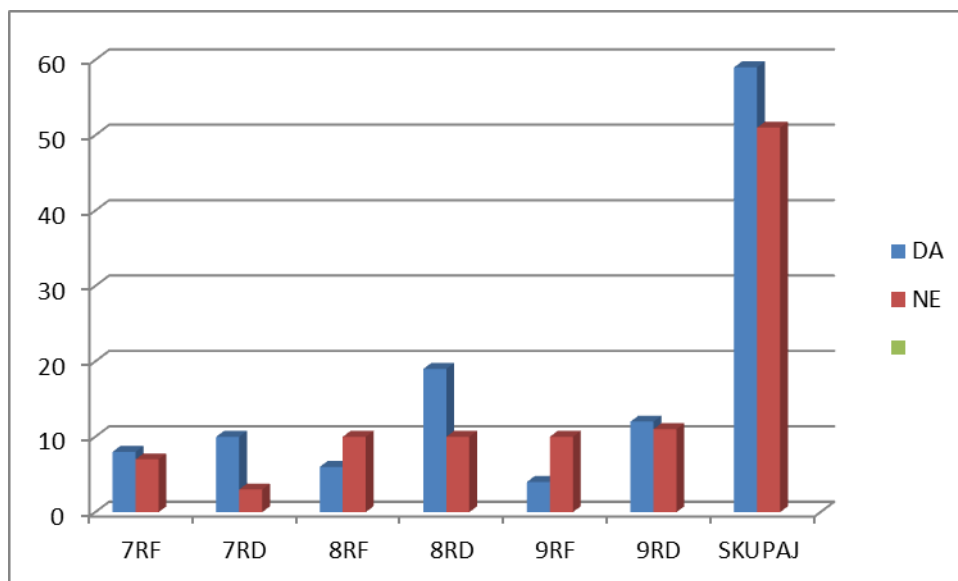
2.5 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV

Za vsako vprašanje posebej je prikazana statistika odgovorov s tabelo in z grafičnim prikazom s kratkim opisom rezultatov. Temu sledi ugotovitev o potrditvi ali ne potrditvi hipoteze. Zaradi boljše preglednosti se to poglavje nadaljuje na naslednji strani.

1. Ali rad/a bereš ?

	7rf	7rd	8rf	8rd	9rf	9rd	SKUPAJ
DA	8	10	6	19	4	12	59
NE	7	3	10	10	10	11	51

Tabela št. 1 prikazuje odgovore anketirancev na zgornje vprašanje.

Graf št. 1 prikazuje odgovore anketirancev na zgornje vprašanje.

REZULTATI:

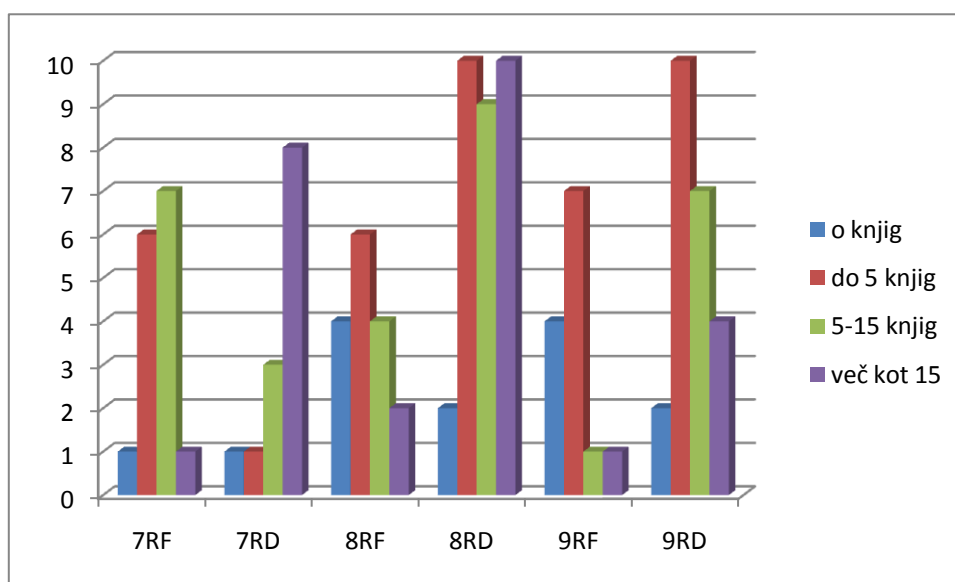
Iz rezultatov je razvidno, da malo več kot polovica učencev rada bere. Če primerjamo fante in dekleta, vidimo, da dekleta raje berejo.

To mojo hipotezo le delno potrjuje, saj sem predvidevala, da večina učencev rado bere. Druga moja hipoteza je potrjena, saj rezultati kažejo, da dekleta v glavnem berejo raje kot fantje.

2. Koliko knjig prebereš na leto (poleg knjig za domače branje)?

	7rf	7rd	8rf	8rd	9rf	9rd
O knjig	1	1	4	2	4	2
do 5 knjig	6	1	6	10	7	10
5-15 knjig	7	3	4	9	1	7
več kot 15	1	8	2	10	1	4

Tabela št 2 prikazuje odgovore anketirancev na zgornje vprašanje.

Graf št. 2 prikazuje razmerja med odgovori anketirancev.

REZULTATI:

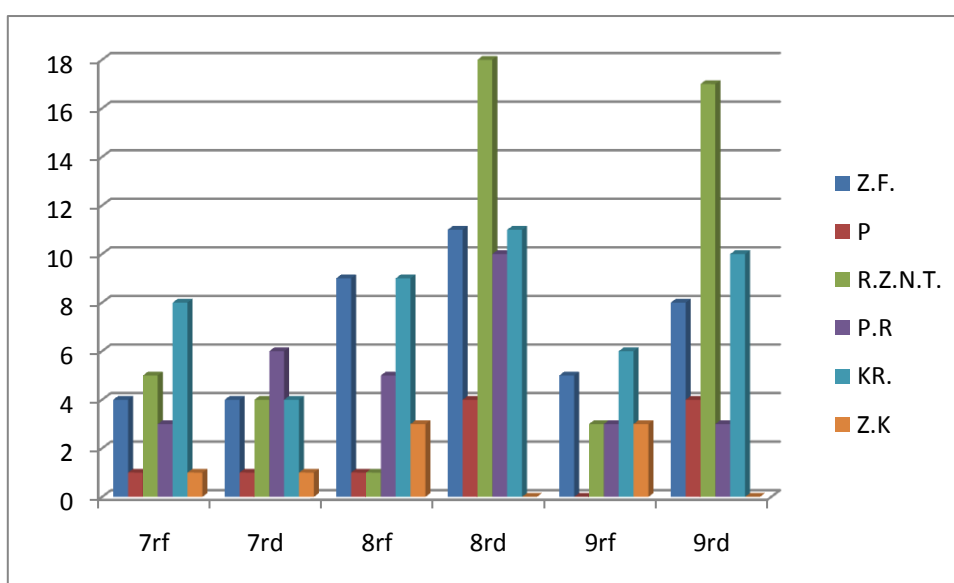
Iz rezultatov je razvidno, da pri devetošolcih upade število prebranih knjig na leto. Nadalje vidimo, da fantje na splošno preberejo manj knjig na leto kot dekleta.

To potrjuje mojo hipotezo, da devetošolci preberejo manj knjig kot osmo in sedmošolci. Tudi hipoteza, da fantje preberejo manj knjig kot dekleta je z rezultati potrjena.

3. Katero zvrst najraje bereš?

	7rf	7rd	8rf	8rd	9rf	9rd
Z.F.	4	4	9	11	5	8
P	1	1	1	4	0	4
R.Z.N.T.	5	4	1	18	3	17
P.R.	3	6	5	10	3	3
KR.	8	4	9	11	6	10
Z.K.	1	1	3	0	3	0

Tabela št. 3 prikazuje priljubljene zvrsti učencev 7., 8. in 9. razreda.

Graf št. 3 prikazuje razmerja priljubljenosti različnih zvrsti med sedmošolci, osmošolci in devetošolci.

Legenda:

Z.F. znanstvena fantastika

P. pravljice

R. Z. N. T. romani z najstniškimi temami

P. R. pustolovski romani

KR. kriminalke

Z. K. znanstvene knjige

REZULTATI:

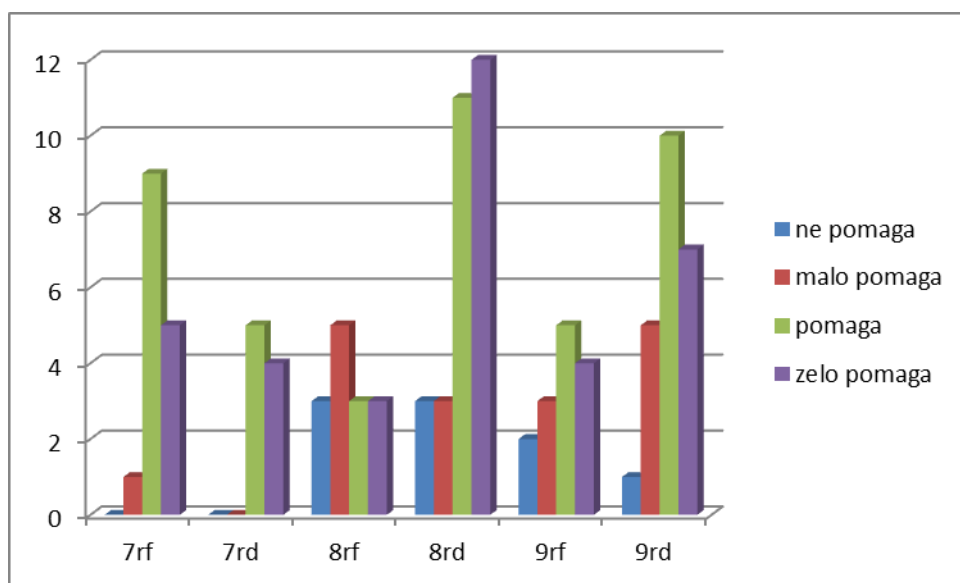
Iz rezultatov je razvidno, da fantje raje berejo pustolovske romane in kriminalke ter znanstveno fantastiko, najmanj pa pravljice in znanstvene knjige. Punce v osmem in devetem razredu najraje berejo romane z najstniškimi temami. Dekleta v sedmem razredu pa rade berejo pustolovske romane, znanstveno fantastiko kriminalne romane in romane z najstniško tematiko. Dekleta manj berejo znanstvene knjige kot fantje.

Hipoteza, da fantje rajši berejo kriminalke, dekleta pa romane z najstniškimi temami, se potrdi le v sedmem razredu.

4. Koliko meniš, da branje pomaga k vsesplošni razgledanosti?

	7rf	7rd	8rf	8rd	9rf	9rd
ne pomaga	0	0	3	3	2	1
malo pomaga	1	0	5	3	3	5
pomaga	9	5	3	11	5	10
zelo pomaga	5	4	3	12	4	7

Tabela št. 4 prikazuje odgovore anketirancev na zgornje vprašanje.

Graf št. 4 prikazuje razmerja mnenj učencev sedmega, osmega in devetega razreda.

REZULTATI:

Iz rezultatov je vidno, da prevladuje mnenje anketirancev, da branje pomaga ali zelo pomaga k splošni razgledanosti. V osmem in devetem razredu so v to, da branje pomaga ali zelo pomaga k splošni razgledanosti bolj prepričana dekleta kot fantje, v sedmem razredu pa tako fantje kot dekleta menijo, da branje pomaga k splošni razgledanosti.

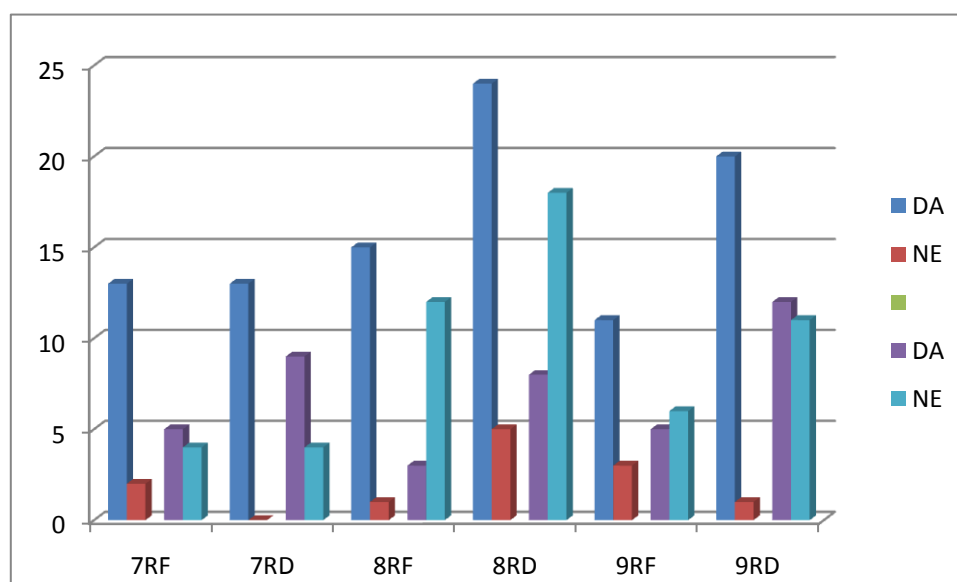
To ovrže mojo hipotezo, da večina učencev misli, da branje ne pomaga k splošni razgledanosti.

5. Ali so ti starši ali drugi odrasli prebirali, ko si bil še otrok?

5. b) Ali so ti starši brali tudi potem, ko si se naučil brati?

	7f	7rd	8f	8rd	9f	9rd
DA	13	13	15	24	11	20
NE	2	0	1	5	3	1
DA	5	9	3	8	5	12
NE	4	4	12	18	6	11

Tabela št. 5 prikazuje odgovore anketirancev na zgornja vprašanja.

Graf št. 5 prikazuje razmerja med odgovori anketirancev različnih razredov.

REZULTATI:

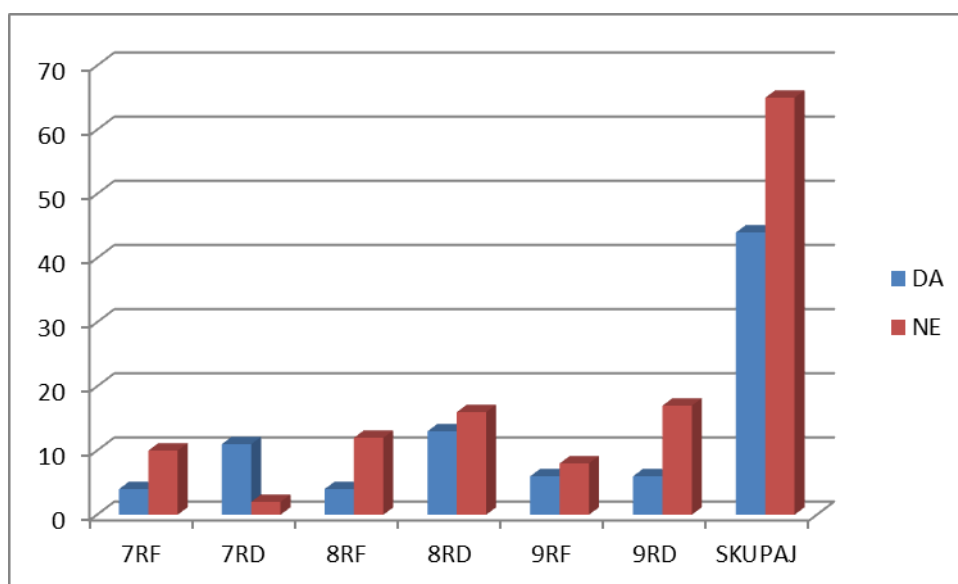
Iz rezultatov je razvidno, da je bilo večino anketirancev vzgajano v bralca s strani staršev oziroma odraslih oseb. Ko so se pa naučili brati, pa število tistih, ki so jim odrasli še vedno brali, upade. Med fanti in dekleti je nekaj razlik, a te niso velike.

To potrди mojo hipotezo, da so starši ali drugi odrasli anketirancem brali med otroštvom, in delno potrди mojo hipotezo, da jim niso več brali potem, ko so se naučili brati.

6. Ali meniš, da dobre knjige lahko zamenjajo računalnik, televizijo, telefon...

	7rf	7rd	8rf	8rd	9rf	9rd	SKUPAJ
DA	4	11	4	13	6	6	44
NE	10	2	12	16	8	17	65

Tabela št. 6 prikazuje odgovore anketirancev na zgornje vprašanje.

Graf št. 6 prikazuje primerjavo mnenja anketirancev, če lahko dobra knjiga zamenja računalnik, televizijo...

REZULTATI:

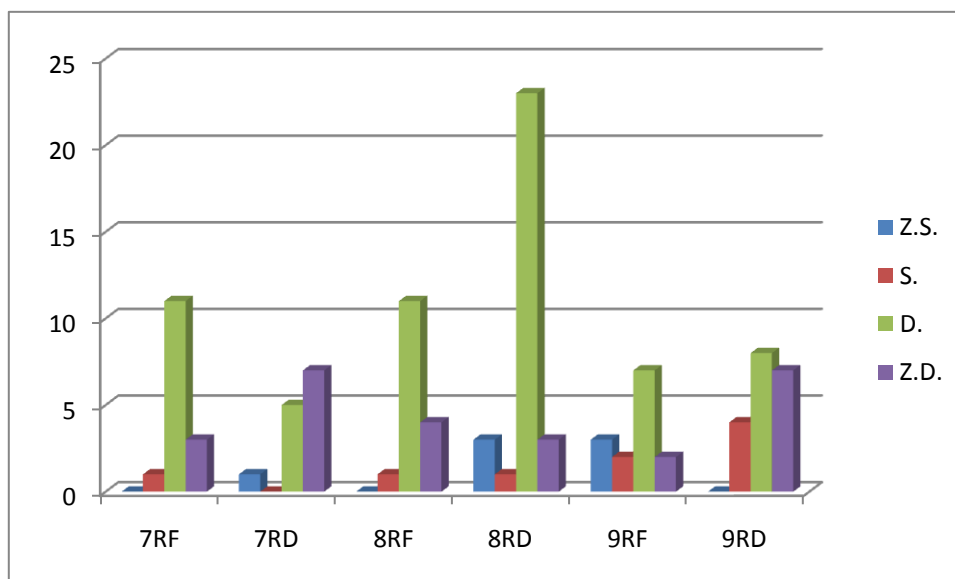
Iz rezultatov je razvidno, da več kot polovica učencev meni, da dobra knjiga ne more zamenjati računalnika, televizije ali telefona. Torej ima pri teh učencih knjiga pomembno mesto. Če primerjamo odgovore med fanti in dekleti vidimo, da se mnenje deklet s starostjo bolj spremeni kot mnenje fantov. Rezultati kažejo, da z leti lahko postane knjiga dekletom manj pomembna kot računalnik, televizija,...

To ovrže mojo hipotezo, da večina učencev meni, da dobra knjiga lahko zamenja televizijo, računalnik in telefon, razen pri dekletih v sedmem razredu, kjer je moja hipoteza potrjena.

7. Kot kakšnega bralca se ocenjuješ?

	7f	7rd	8f	8rd	9f	9rd
Z.S.	0	1	0	3	3	0
S.	1	0	1	1	2	4
D.	11	5	11	23	7	8
Z.D.	3	7	4	3	2	7

Tabela št. 7 prikazuje odgovore anketirancev na zgornje vprašanje.

Graf št. 7 prikazuje razmerja med odgovori anketirancev 7., 8. in 9. razreda po spolu

REZULTATI:

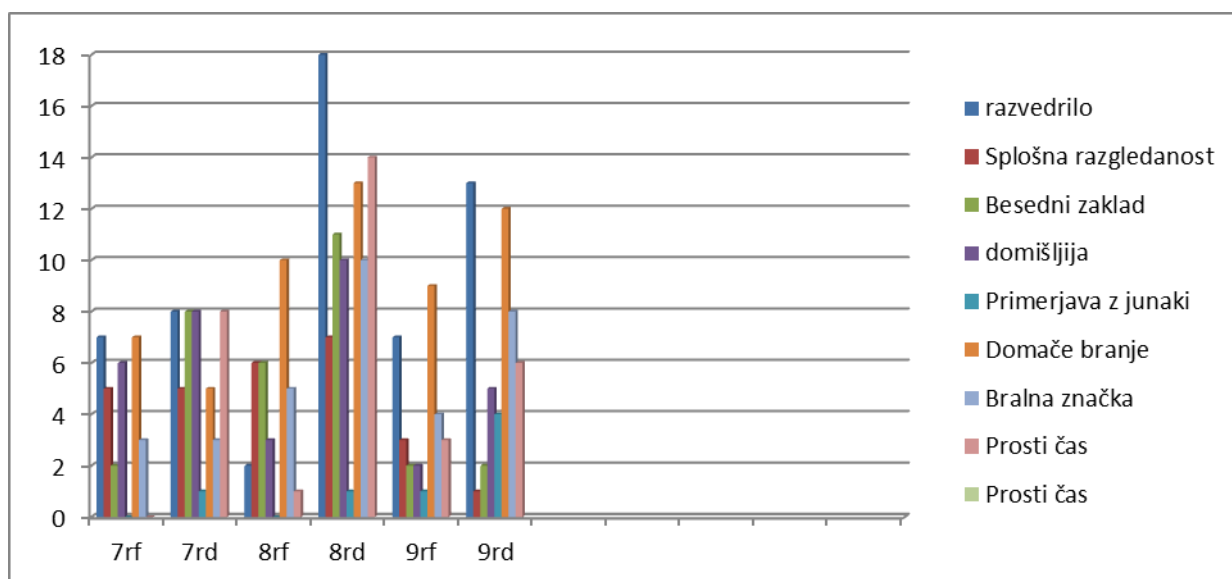
Iz rezultatov je razvidno, da se večina bralcev ocenjuje kot dobrega bralca, sledi samoocena zelo dobrega bralca. Največ učencev – deklet se kot zelo dobrega bralca ocenjuje v sedmem razredu, sledijo dekleta v devetem razredu. Rezultati kažejo, da se nekaj učencev ocenjuje kot zelo slabega bralca. Med dekletimi in fanti je nekaj razlik, ki niso velike.

To mojo hipotezo ovrže, saj se večina učencev ocenjuje kot dobrega, ne zelo dobrega bralca.

8. Zakaj bereš knjige?

	7rf	7rd	8rf	8rd	9rf	9rd
razvedrilo	7	8	2	18	7	13
splošna razgledanost	5	5	6	7	3	1
besedni zaklad	2	8	6	11	2	2
domišljija	6	8	3	10	2	5
primerjava z junaki	0	1	0	1	1	4
domače branje	7	5	10	13	9	12
Bralna značka	3	3	5	10	4	8
Prosti čas	0	8	1	14	3	6

Tabela št. 8 predstavlja razloge za branje učencev 7., 8. in 9. razreda.

Graf št. 8 predstavlja razloge anketirancev za branje

REZULTATI:

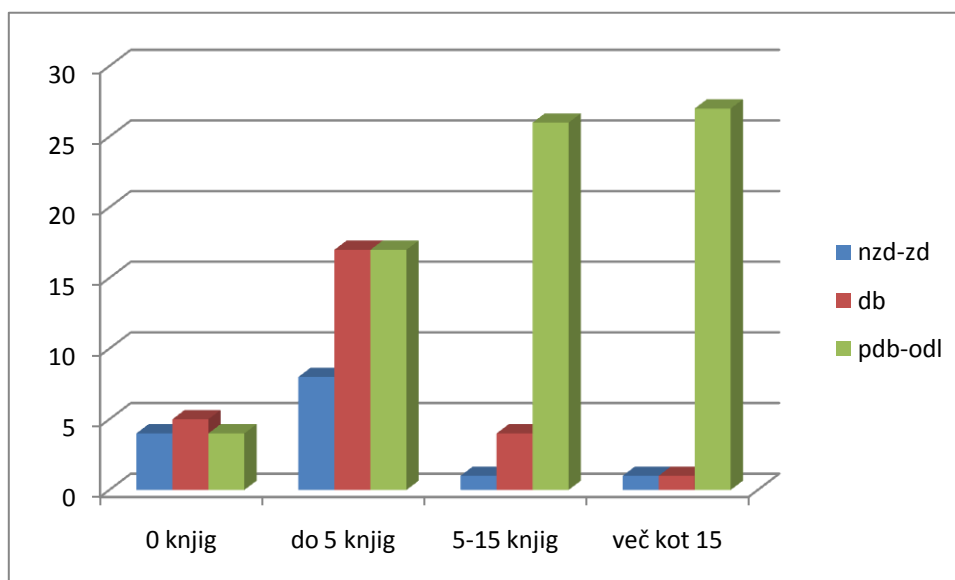
Iz rezultatov je razvidno, da za razvedrilo berejo tako fantje kot dekleta v vseh razredih, največ dekleta v osmem in devetem razredu, najmanj fantje v osmem razredu. Naslednji močan motiv je motiv domačega branja tako pri fantih kot dekletih. Dekleta v sedmem in osmem razredu berejo še zaradi domišljije, prav tako fantje v sedmem razredu. Zaradi dosežka bralne značke berejo največ dekleta v osmem in devetem razredu. Širjenje besednega zaklada in splošne razgledanosti je motiv za branje ki v devetem razredu šibkejši tako pri fantih kot dekletih. Pri fantih v sedmem in devetem razredu je motiv splošne razgledanosti večji kot motiv širjenja besedišča, pri fantih v osmem razredu sta oba motiva enako močna. Zaradi

Pri fantih v sedmem razredu se moja hipoteza ne potrdi, saj ti fantje berejo tudi zaradi razvedrila, splošne razgledanosti in domišljije. Hipoteza se potrdi pri fantih v osmem razredu, kjer kot motiv prevladuje domače branje. Pri dekletih se moja hipoteza potrdi v sedmem in osmem razredu, v devetem pa le delno. Pri dekletih v devetem razredu se motiv domačega branja poveča. Načeloma pa domače branje ni prevladujoč motiv za branje.

POVEZANOST UČNEGA USPEHA IN ŠTEVILA PREBRANIH KNJIG NA LETO

	nzd-zd	db	pdb-odl
0 knjig	4	5	4
do 5 knjig	8	17	17
5-15 knjig	1	4	26
več kot 15	1	1	27

Tabela št. 10 prikazuje odnos splošnega učnega uspeha in št. prebranih knjig na leto.

Graf št. 10 prikazuje odnos splošnega učnega uspeha in št. prebranih knjig na leto.

REZULTATI:

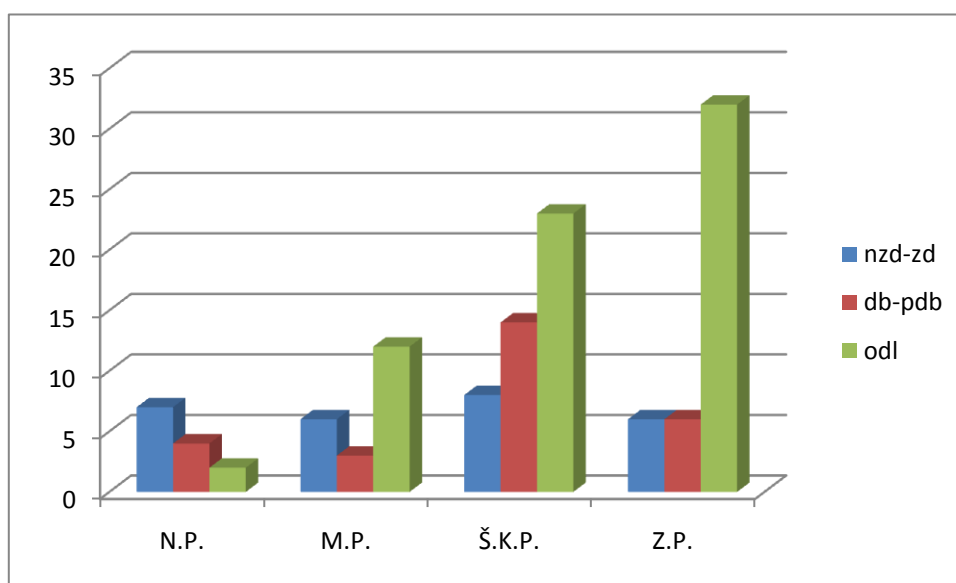
Iz rezultatov je razvidno, da več knjig preberejo učenci z boljšim učnim uspehom, najmanj knjig pa preberejo učenci z najslabšim splošnim učnim uspehom.

To potrjuje mojo hipotezo, da učenci z boljšim splošnim učnim uspehom berejo več, učenci s slabšim učnim uspehom, pa berejo najmanj.

POVEZANOST MNENJA UČENCEV O VPLIVU BRANJA NA SPLOŠNO RAZGLEDANOST IN UČNEGA USPEHA

	nzd-zd	db-pdb	odl
N.P.	7	4	2
M.P.	6	3	12
Š.K.P.	8	14	23
Z.P.	6	6	32

Tabela št. 12 prikazuje odgovore učencev na zgornje vprašanje, glede na učni uspeh.

Graf št. 12 prikazuje razmerja med odgovori učencev na zgornje vprašanje, glede na učni uspeh.

Legenda:

N.P. ne pomaga

M.P. malo pomaga

P. pomaga

Z.P. zelo pomaga

REZULTATI:

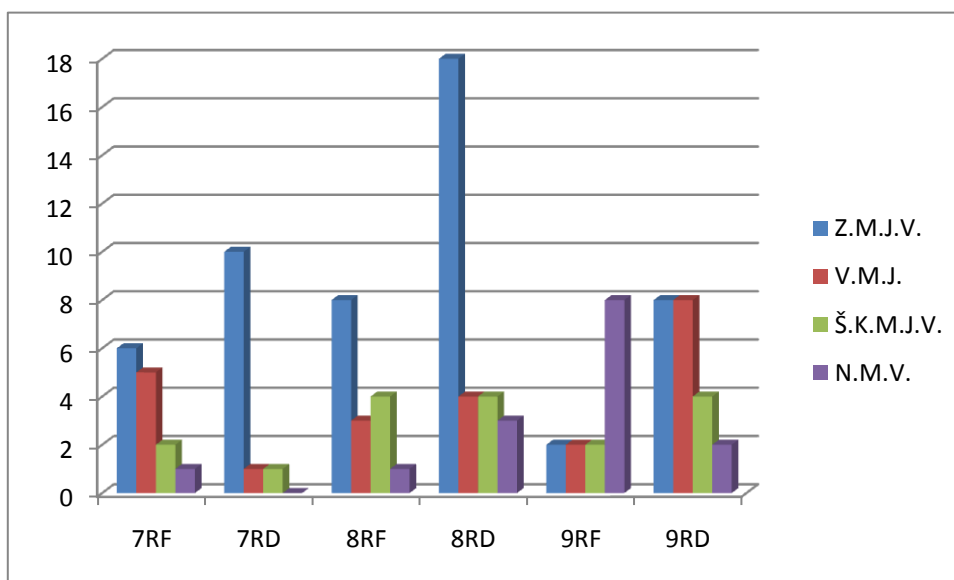
Iz rezultatov je razvidno, da več učencev z najboljšimi ocenami kot učencev s slabšimi meni, da branje zelo pomaga pri splošni razgledanosti. Več kot polovica učencev nasploh meni, da branje vpliva na splošno razgledanost.

Moja hipoteza glede prepričanja odličnih učencev se potrди. Druga hipoteza se ovrže, saj več kot polovica učencev meni, da branje pomaga ali zelo pomaga k splošni razgledanosti.

Letos domače branje poteka v sodelovanju učiteljic slovenščine in knjižničarke v obliki knjižne čajanke v šolski knjižnici. Zanimalo me je, ali je to učencem všeč.

	7rf	7rd	8rf	8rd	9rf	9rd
Z.M.J.V.	6	10	8	18	2	8
V.M.J.	5	1	3	4	2	8
Š.K.M.J.V.	2	1	4	4	2	4
N.M.V.	1	0	1	3	8	2

Tabela št. 9 prikazuje odgovore anketirancev na zgornje vprašanje.

Graf št. 9 prikazuje razmerja med mnenji anketirancev o knjižnih čajankah.

Z.M.J.V. zelo mi je všeč

V.M.J. všeč mi je

Š.K.M.J.V. še kar mi je všeč

N.M.V. ni mi všeč

Rezultati:

Iz rezultatov je razvidno, da so večini učencev čajanke všeč.

To potrjuje mojo hipotezo, da so večini učencev knjižne čajanke všeč.

2.6 POVZETKI NEKATERIH PRIMERLJIVIH RAZISKAV

V raziskovalni nalogi Branje, ki je bila opravljena na Osnovni šoli Lovrenc na Pohorju (Jaunig U. idr.) so avtorji iz ankete razbrali marsikaj:

- da večina otrok še rada bere, predvsem za razvedrilo,
- da je najzgodnejša knjižna vzgoja še vedno v družini,
- katere literarne zvrsti so najbolj priljubljene v obdobju poznega otroštva,
- da se o prebranem tudi pogovarjajo,
- da branje vpliva na učni uspeh.

V raziskovalni nalogi Kaj pomeni knjiga mladostniku (Petelin, L., 2009) avtor ugotavlja, da mnogo mladostnikov prebere več kot 7 knjig na leto, česar ni predvideval. Menil je, da preberejo manj kot 3 knjige letno.

Prvo raziskavo so naredili osnovnošolci že leta 1995, druga raziskava je bila narejena leta 2009 in obe lahko primerjam z mojo. Vsi ugotavljamo, da mladostniki še vedno radi berejo, v moji raziskavi se je pokazalo, da rada bere več kot polovica učencev naše šole, v raziskavi, ki je bila opravljena leta 1995, prav tako na osnovni šoli na učencih šestega, sedmega in osmega razreda, pa ugotavljajo, da jih rada bere večina. Obe, moja in omenjena raziskava, kažeta, da zibelka branja ostaja v družini. V raziskavi iz leta 1995 ugotavljajo, da učenci menijo, da branje vpliva na učni uspeh, v moji raziskavi pa večina učencev meni, da branje pozitivno vpliva na splošno razgledanost.

Tako avtor Petelin (2009) kot jaz pa sva bila nad tem, koliko učenci berejo, prijetno presenečena.

V raziskovalni nalogi Bralna kultura na Osnovni šoli Hudinja (2012) učenci ugotavljajo, da na predmetni stopnji največ učencev prebere 1 do 3 knjige, 4 učenci preberejo več kot 4 knjige, 10 jih prebere 4 do 7 knjig in 8 učencev ne prebere nobene knjige. V isti nalogi raziskovalci ugotavljajo, da večina učencev na predmetni stopnji bere, ker to radi počnejo. Manj je tistih učencev, ki berejo, ker to zahtevajo starši ali učitelji. Če rezultate primerjam z učenci naše šole, lahko rečem, da naši učenci več berejo. V obeh raziskavah se je pokazalo, da neke zunanje zahteve (zahteve staršev, učiteljev, domače branje) načeloma niso glavni motiv za branje.

Raziskava PIRLS 2001 je pokazala, da dekleta v Sloveniji in večini ostalih sodelujočih držav kažejo bolj naklonjen odnos do branja kot fantje (navaja Hormin, 2010 str. 65). Na prehodu iz nižje stopnje na višjo stopnjo osnovne šole pa se bralna motivacija zmanjša, kasneje se to nadaljuje v srednji šoli, vendar so izrazite razlike med vrstami srednjih šol (navaja Hormin, 2010 str. 64). Tudi jaz sem ugotovila, da na naši šoli dekleta raje berejo kot fantje. Tudi pri moji raziskavi se je pokazalo, da učenci v osmem in devetem razredu preberejo manj knjig na leto kot v sedmem. Nimam primerjave z učenci nižje stopnje.

Na spletu sem našla raziskovalno nalogo Z branjem v življenje, z nekaterimi njenimi rezultati bi lahko primerjala moje rezultate. Naloga nima podatkov o avtorju, zato je na koncu nisem vključila.

2.7 SPLOŠNE UGOTOVITVE

Splošne ugotovitve, do katerih sem prišla in veljajo za učence tretje triade naše šole, lahko strnem v naslednje točke:

- punce raje in več berejo od fantov,
- branje in bralna motivacija sta na naši šoli povezana z ucnim uspehom, saj učenci z višjim ucnim uspehom berejo več kot učenci z nižjim,
- bralna motivacija pri učencih z leti šolanja upada tudi na naši šoli, saj se število prebranih knjig na leto pri devetošolcih zmanjša,
- fantje najraje berejo znanstveno fantastiko in kriminalke, punce pa romane z najstniškimi temami,
- tako fantje kot dekleta ne berejo le zaradi domačega branja in bralne značke, ampak tudi iz drugih razlogov,
- učenci naše šole v glavnem menijo, da branje pozitivno vpliva na splošno razgledanost, pri čemer so učenci z odličnim uspehom v to bolj prepričani,
- večini učencev je obravnava domačega branja v obliki knjižne čajanke všeč.

3 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sem si v glavnem odgovorila na vprašanja, ki sem si jih zastavila na začetku. Menim, da so rezultati dokaj realni, saj sem anketirala v prisotnosti učiteljev. Po naknadnem naključnem razgovoru z učenci sem ugotovila, da morda rezultati pri šestem vprašanju v sedmem razredu pri dekletih niso najbolj realni. Nekaj deklet mi je povedalo, da so vprašanje malo drugače razumele. Z odgovori so želele povedati, da je knjiga bolj pomembna kot računalnik, televizija in telefon. Po tem sem to preverila še pri drugih anketirancih, kjer pa je bilo razumevanje skladno s tem, kar sem želela izvedeti. Iz tega sem se naučila, da lahko pride do nerazumevanja. Temu bi se pri ponovnem delu izognila tako, da bi pred končno uporabo vprašalnik preverila pri nekaj učencih. Pri predstavitvi rezultatov tega nisem omenjala, ampak sem predstavila rezultat, ki se je pokazal v tabeli in na grafu. To nerazumevanje ne vpliva bistveno na splošne ugotovitve, še bolj pa potrди to, da sta knjiga in branje učencem tretje triade na naši šoli dokaj pomembna.

Na splošno sem bila nad rezultati prijetno presenečena. K mojemu raziskovalnemu problemu me je namreč spodbudilo razmišljanje, da mojim sovrstnikom branje pomeni manj, kot se je potem izkazalo. Zaključim lahko, da imajo učenci tretje triade naše šole načeloma pozitiven odnos do branja. Razmišljam o tem, da so razlogi v tem, da so starši otrokom brali v zgodnjem otroštvu, poleg tega je na šoli očitno pozitivno vzdušje glede branja. Učenci namreč lahko za bralno značko izberejo poljubne knjige, občasno imamo v šolski knjižnici knjižne čajanke, učenci, ki dosežejo bralno značko, se udeležijo

noči branja, ki je vedno zanimiva. Poleg tega je verjetno zaloga knjig tako v šolski kot v splošni knjižnici za najstniške bralce dokaj zadovoljiva. Prave odgovore bi dala nova raziskava.

Seveda bi glede na pomembnost branja morali biti celotni rezultati bolj podobni raziskavi osnovnošolcev iz leta 1995, kjer večina anketirancev rada bere, vendar je moj optimizem glede rezultatov te naloge povezan z mojimi pričakovanji, ki so bila dosti nižja. V sedanjem času se namreč nekako zdi, da branje v primerjavi z drugimi dejavnostmi izgublja na pomenu.

Opozorila bi še na odnos do branja učencev s slabšim učnim uspehom, saj so se pokazale razlike med učenci z odličnim in prav dobrim uspehom in njimi. Lahko bi se raziskalo, zakaj učenci s slabšim učnim uspehom berejo manj, saj so vsem učencem v otroštvu starši brali. Tega, ali manj berejo isti učenci, ki se ocenjujejo kot zelo slabi bralci, nisem ugotavljala, bi pa bilo zanimivo. Predlagala bi, da šola ustvari program, v katerem bi učenci s slabšim učnim uspehom brali knjige po eno šolsko uro na dan. Brali bi literaturo, ki ne vključuje učbenikov in zvezkov, ki jih uporabljajo pri pouku. Morda bi ob tem poslušali Mozarta, saj nekateri znanstveniki menijo, na primer Tomatis A. (Wikipedija, uporabljeno 8. 3. 2013), da njegova glasba pozitivno vpliva na delovanje možganov, tudi na učenje. Omenjeno je veliko pozitivnih učinkov Mozartove glasbe na delovanje človeka, kar se imenuje »Mozartov efekt« in morda bi poslušanje le-te ugodno vplivalo tudi na branje.

Prav tako bi predlagala kakšne dejavnosti za spodbujanje branja pri fantih. Moji rezultati o tem, kaj radi berejo fantje, bi lahko pomagali.

Na šoli bi bilo zanimivo opraviti kakšno raziskavo na to temo tudi pri učencih razredne stopnje in primerjati rezultate.

Za nadaljnja raziskovanja bi tudi predlagala, naj se raziskovalci poglobijo v to, kakšen odnos do branja imajo učenci različnih šol v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Med raziskovanjem sem na splošno ugotovila, da je branje res zelo pomembno. Spoznala sem tudi, kako pomembno je ozaveščati starše, naj berejo svojim otrokom, naj jih vzgajajo v notranje motivirane bralce, ker jim bo to ostalo vse življenje.

4 VIRI IN LITERATURA

Petelin, L., mentorica, Rajh, N. Raziskovalna naloga: Kaj pomeni knjiga mladostniku. 2009. Dostopno na:
<http://www.ukm.unimb.si/UserFiles/658/File/Kaj%20pomeni%20knjiga%20mladostniku.pdf>
(uporabljeno: 15. 2. 2013)

Munda, K., mentorja: Lipnik, J., Pulko, S. Diplomaska naloga: Bralne navade učencev tretjega triletja v občini Ormož. 2010. Dostopno na:
www.dkum.uni-mb.si/Dokument.php?id=8195 (uporabljeno: 16. 3. 2013)

Jaunig, U., et.al. Raziskovalna naloga: Branje. 1995. Dostopno na:
www.kamra.si/Data/199502158.pdf (uporabljeno: 26. 2. 2013)

Grašič Anuš, I., mentorja: Lipnik, J., Pulko, S. Diplomaska naloga: Bralni interesi in bralna motivacija učencev v osnovnih šolah na področju vzhodne Štajerske. 2010. Dostopno na: <http://dkum.uni-mb.si/lzpisGradiva.php?id=13047>. (uporabljeno: 1. 3. 2013)

Dr. Pečjak, S., et.al. 2006. Bralna motivacija v šoli: merjenje in razvijanje. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Hromin P. 2010. Bralna kompetenca učencev v osnovni šoli. Maribor: Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše.

Zidanšek, Ž., Karlovšek, G., mentorica Mlinar, N. Raziskovalna naloga: Bralna kultura učencev na osnovni šoli Hudinja. 2012. Dostopno na:
www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201203684.pdf (uporabljeno 7. 3. 2013)

Omerzel, K. Intervju s Tilko Jamnik. 2009. Dostopno na:
www.bukla.si/?action=clanki&aricle_id=82 (uporabljeno, 1. 3. 2013)

Kropp, P. 2000. Vzgajanje bralca, Naj vaš otrok postane bralec za vse življenje. Tržič: Učila

Priročnik za spodbujanje družinske pismenosti: Branje za znanje in branje za zabavo 2009. Strokovni urednici: dr. Knaflič, L., mag. Bucik, N.

Zbornik Bralna značka v tretjem tisočletju. 2000. Uredil: Saksida, I.

http://www.misliverzi.com/index.php?option=com_content&task=view&id=113

(uporabljeno 7. 3. 2013)

http://sl.wikipedia.org/wiki/Mozartov_efekt (uporabljeno 7. 3. 2013)

Sliki na naslovni strani:

<http://www.bralnaznacka.si/index.php?Stran=7> (uporabljeno 7. 3. 2013)

http://www.siol.net/novice/zanimivosti/2012/01/z_branjem_do_lazjega_resevanja_problemov.aspx (uporabljeno 7. 3. 2013)

Prilogi:

- **ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČENCE**
- **IZJAVA MENTORJA**

Pozdravljen / a !

Sem Petrisa Čanji iz 8.b razreda in delam raziskovalno nalogo na temo branja. Anketo izpolnjuješ tako, da obkrožiš ustrezni odgovor. Anketa je anonimna. Ponekod je možnih več odgovorov. Za sodelovanje se ti zahvaljujem.

Razred: _____ **Spol** (obkroži): m ž

Splošni učni uspeh v lanskega šolskega leta (obkroži): 1 2 3 4 5

1. Ali rad/rada bereš ?

DA NE

2. Koliko knjig prebereš na leto (poleg knjig za domače branje) ?

a) 0 knjig b) do 5 knjig c) 5-15 knjig d) več kot 15 knjig

3. Katero zvrst knjig najraje bereš?

ZNANSTVENO FANTASTIKO PRAVLJICE ROMANE Z NAJSTNIŠKIMI TEMAMI

ZGODOVINSKE KNJIGE KRIMINALKE PUSTOLOVSKE ROMANE

ZNANSTVENE KNJIGE DRUGO: _____

4. V kolikšni meri meniš, da branje pomaga k splošni razgledanosti?

ne pomaga malo pomaga pomaga zelo pomaga

5. Ali so ti starši ali drugi odrasli prebirali knjige v tvojem otroštvu?

DA NE

Če si odgovoril/a z da, odgovori še na naslednje vprašanje:

So ti starši brali tudi po tem, ko si se naučil/a sam/a brati?

DA NE

6. Ali meniš, da dobra knjiga lahko zamenja računalnik, televizijo, telefon ?

DA NE

7. Kot kakšnega bralca se ocenjuješ?

Zelo slabega slabega dobrega zelo dobrega

8. Zakaj bereš knjige? (možnih je več odgovorov)

1. Za razvedrilo
2. ker mi knjige pomagajo k splošni razgledanosti
3. ker mi knjige pomagajo razširjati besedni zaklad
4. ker mi knjige bogatijo domišljijo
5. ker se rad / rada primerjam z junaki
6. da opravim domače branje
7. da opravim bralno značko in se lahko udeležim noči branja
8. ker z branjem rad / rada preživljam prosti čas

Letos smo pri obravnavi domačega branja uvedli čajanko. Kaj meniš o tem?

ni mi všeč še kar mi je všeč všeč mi je zelo mi je všeč